Virkistyskäyttömahdollisuudet ja luonto-matkailukäyttö lisäarvoa tuomassa

Vettämisen yleissuunnitelma, Biovahva -hanke
Henna Ryömä, Pyhäjärvi-instituutti

Avoin, karu ja paikoittain jopa autiomaisen oloinen turvekenttä ei välttämättä ensimmäisenä herätä mielikuvaa luontomatkailusta tai virkistysalueesta. Silti yhä useampi käytöstä poistettu turvetuotantoalue Suomessa etsii – tai on jo löytänyt – uuden elämän ihmisten vapaa-ajan ympäristönä.

Aktiiviset ja passiiviset käyttömuodot

Turvetuotantoalueet sopivat virkistyskäyttöön mm. niiden avoimuuden vuoksi. Laajat, tasaiset alueet tarjoavat valtavasti tilaa: koiraharrastuksiin, maastopyöräilyyn, hiihtoladuille, luontopoluille tai jopa erilaisiin tapahtumiin. Käytöstä poistuneiden turvekenttien etuja ovat mm. valmiit rakenteet, jotka helpottavat alueen kehittämistä. Alueilla on usein jo valmiiksi tieverkkoa, vesienhallinnan rakenteita ja ojituksia. Niitä voidaan hyödyntää alueen uuden käytön runkona ja alueet ovatkin hyvin saavutettavia. Tämä tarkoittaa pienempiä kustannuksia verrattuna täysin uuden virkistysalueen rakentamiseen.

Toiminnallisten virkistyskäyttötapojen lisäksi luonnon palautumisen seuraaminen on yksi tapa virkistäytyä luonnossa. Kun turvetuotanto päättyy, alueiden luonto alkaa nopeasti kasvaa takaisin. Tätä voidaan myös edesauttaa: lintuvesien kaltaiset kosteikot, pienet metsiköt ja niittymäiset alueet vetävät puoleensa luonnon ystäviä ja valokuvaajia. Uudenlainen, muuttuva luonto on itsessään kiinnostava nähtävyys.

Virkistykäyttömahdollisuuksien lisääminen voi tapahtua aktiivisesti muuttamalla alueen rakenteita ja rakentamalla alueelle erilaisia virkistyskäyttöalustoja kuten moottoriratoja, pienlentokenttää tai mökkikylä. Mahdollisuuksia voi lisätä myös passiivisesti antamalla luonnon vallata alaa ja tarjoamalla omatoimista luonnontarkkailua ja sitä kautta lisätä alueen monimuotoisuutta ja luontoarvoa.

Se, mitä käytöstä poistuneelle turvetuotantoalueelle suunnitellaan turvetuotannon jälkeen, on kuitenkin kiinni maanomistajasta. Käytöstä poistuvan turvetuotantoalueen ominaisuuksista ja sijainnista riippuen jatkokäyttöön voi olla luonto- ja virkistyskäyttöarvojen ohella monia muitakin suunnitelmia, kuten viljelykäyttö tai energiatuotanto esimerkiksi aurinkopaneelikenttinä.

Virkistyskäytön kehittäminen on myös keino vahvistaa kylien ja kuntien elinvoimaa. Kun ihmiset löytävät uusia ulkoilu- ja harrastuspaikkoja läheltä kotiaan, alueiden vetovoima kasvaa.

Virkistyskäytön kehittämistä alueelle voidaan toteuttaa myös melko pienellä panostuksella ja se voi olla myös hetkellinen toimenpide, kun alueen muuta käyttöä vielä suunnitellaan.

Lähteitä:

Turvetuotantoalueet uuteen maankäyttöön: https://www.ely-keskus.fi/web/turvetuotantoalueiden-jatkokaytto/muut

Euroopan unionin osarahoittama
SATAKUNTALIITTO Regional Council of Satakunta
Pyhäjärvi-instituutti Puhdas vesi, paremmat evät
samk | WANDER
Prizztech
Satafood